

D Biuletyn

2/07
2008

Monitoringu Dyskryminacji Osób **LGBT** w Polsce

Monitoring
dyskryminacji **LGBT**

Kampania Przeciw Homofobii

www.monitoring.kampania.org.pl

ONZ o osobach LGBT w Polsce

Polski rząd zajął stanowisko wobec problemu homofobii na skutek presji społeczności międzynarodowej

10 czerwca br. Rada Praw Człowieka ONZ zakończyła prace nad Powszechnym Przeglądem Okresowym (Universal Periodic Review). Na posiedzeniu ONZ delegacja polska przedstawiła dobrowolne zobowiązania Polski w zakresie praw człowieka i pisemnie odniosła się do rekomendacji przedstawionych przez państwa członkowskie Rady. W końcowym wystąpieniu przedstawiciel polskiego rządu nie odniósł się jednak do problemów podnoszonych przez organizacje pozarządowe podczas wcześniejszych prac na forum Rady Praw Człowieka oraz podczas spotkań konsultacyjnych w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

Podnoszone przez nas zagadnienia

Podczas sesji Rady organizacje pozarządowe miały 20 minut na ustne przedstawienie opinii dotyczących raportu polskiego. Kampania Przeciw Homofobii, reprezentowana przez Roberta Biedronia, oraz Amnesty International podkreśliły wagę wprowadzenia horyzontalnej ustawy antydyskryminacyjnej, tj. obejmującej wszyst-

kie przestanki dyskryminacyjne, w tym ze względu na orientację seksualną. Przedstawiciel Kampanii podkreślił, że rząd nadal nie wprowadził w życie decyzji Trybunału Praw Człowieka w sprawie *Bączkowski i Inni przeciw Polsce* dotyczącego wolności zgromadzeń. Zwrócił też wagę, że mimo zapewnień rządu o tym, że edukacja o prawach człowieka jest częścią programu szkolnego, ocenizowany przez Romana Giertycha podręcznik „Kompas” nadal nie jest dostępny w szkołach.

Spotkanie w MSZ

6 czerwca, przed sesją Rady Praw Człowieka ONZ w Ministerstwie Spraw Zagranicznych odbyło się spotkanie konsultacyjne z organizacjami pozarządowymi. Podczas spotkania wyrażono obawy dotyczące przygotowanych przez rząd polski odpowiedzi na rekomendacje wydane przez Ra-

Na zdjęciu od lewej: Robert Biedroń (KPH), Dorota Pudzianowska (HFPC) i Dorota Trypens (Federacja Kobiet i Planowania Rodziny)

dę Praw Człowieka. Minister Spraw Zagranicznych nie przekazał organizacjom żądanych konkretnych informacji dotyczących przygotowanego stanowiska polskiego rządu odnośnie rekomendacji. KPH przedstawiła następujące kwestie: 1) Status projektu ustawy o równym traktowaniu; 2) Edukacja; 3) Wolność zgromadzeń; 4) Szkolenia antydyskryminacyjne i antyhomofobiczne dla przedstawicieli wymiaru sprawiedliwości; 5) Mowa nienawiści. ■

„Stanowisko Kościoła jest pięknie opisane w katechizmie i ja zgadzam się z każdym słowem tam zawartym.”

– Elżbieta Radziszewska, Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Traktowania, zapytana czy zgadza się z Rocco Butiglione, że homoseksualizm to grzech. 15 marca, „Dziennik”. ■

„My mówimy o uzasadnionych lękach milionów Polaków.”

– Joachim Brudziński, PiS, w obronie Prezydenta RP, który ostrzegł społeczeństwo przed Traktatem Lizbońskim mającym zmuszać Polskę do wprowadzenia małżeństw jedнопłciowych. 18 marca, TVN 24. ■

Cytaty z monitoringu prasy, z ostatnich trzech miesięcy

Bączkowski i inni

Kampania Przeciw Homofobii zaapelowała do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie dostosowania polskiego prawa do orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) dotyczącego zakazu Parady Równości w Warszawie (sprawa Bączkowski i inni przeciwko Polsce)

KPH podkreśliła, że rok temu ETPCz wydając wyrok, stwierdził, że prawa skarżących zostały naruszone poprzez brak w polskim prawie skutecznego środka odwoławczego od negatywnej decyzji organu administracyjnego pierwszej instancji odmawiającego zezwolenia na odbycie zgromadzenia – Parady Równości w Warszawie. Trybunał podkreślił, że naruszony został Artykuł 13 w związku z art. 11 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, gdyż rozpatrzenie odwołania od negatywnej decyzji organu pierwszej instancji nastąpiło już po dacie planowanego zgromadzenia publicznego.

Czas jest ważny

KPH w swoim piśmie przypomniła, że Trybunał niejednokrotnie wypowiadał się

już, iż dla istoty demokratycznej debaty czas publicznego zgromadzenia, może być wyjątkowo istotny dla politycznej i społecznej wagi takiego zgromadzenia. Jeśli zgromadzenie publiczne odbywa się później, traci ono swoje znaczenie co do bieżącej debaty politycznej i społecznej, a jego wpływ może znacząco się zmniejszyć.

Prawo sprzeczne ze standardami

KPH przypomniła, że ustawa z dnia 5 lipca 1990 r. prawo o zgromadzeniach wciąż nie gwarantuje odpowiedniego środka odwoławczego od negatywnej decyzji organu I instancji. W piśmie zaznaczono, że biorąc pod uwagę gorącą

debatę społeczną toczącą się obecnie w naszym kraju na temat obecności w przestrzeni publicznej postulatów polityczno-prawnych mniejszości gejowsko-lesbijskiej, a także niedawne doświadczenia bezprawnych zakazów pokojowych zgromadzeń (Warszawa, Poznań) można przypuszczać, że organizatorzy planowanych w najbliższym czasie kolejnych zgromadzeń (Marsze dla Tolerancji, Parady Równości, demonstracje itp.) mogą spotkać się z podobnymi problemami proceduralnymi.

KPH otrzymała pisemne zapewnienie z MSWiA, że w ciągu najbliższych miesięcy rząd prześle do Sejmu propozycje zmian w prawie o zgromadzeniach, które będą implementowały zalecenia Trybunału. ■

Dyskryminacja na UMK w Toruniu

KPH wpłynęła na zmianę stanowiska Niezależnego Związku Studentów UMK w Toruniu w sprawie zakazu oddawania krwi przez homoseksualnych studentów

Na stronie internetowej NZS UMK w Toruniu pojawiła się informacja, że jednym z bezwzględnych przeciwwskazań w oddawaniu krwi jest m.in. homoseksualność.

KPH w piśmie do NZS podkreśliła, że zgodnie z aktualną wiedzą medyczną homoseksualność jako orientacja seksualna nie jest negatywną przesłanką do

oddawania krwi. Ryzykowne zachowania, jak np. częste odbywanie stosunków seksualnych z wieloma partnerami, mogą mieć miejsce zarówno wśród osób hetero- jak i homoseksualnych.

KPH podkreśliła, że informacja na oficjalnej stronie NZS UMK w Toruniu godzi w konstytucyjną zasadę równości wszystkich obywateli oraz zniechęca wielu po-

tencjalnych kandydatów na krwiodawców o orientacji homoseksualnej.

Po intensywnej kampanii medialnej oraz zainteresowaniu ze strony polityków, dyrektor Narodowego Centrum Krwi Agnieszka Beniuk-Patoła oficjalnie oświadczyła, że lekarz nie ma prawa zdyskwalifikować kandydata na dawcę krwi tylko z powodu jego orientacji seksualnej. ■

„Matka mówiła, że jestem szmatą, bo mieszkam z kobietą.”

– Anna K., lesbijka, której dziecko zostało oddane pod opiekę jej matki, która nie chciała oddać dziecka z powrotem z powodu orientacji psychoseksualnej swojej córki. 19 maja, „Gazeta Wyborcza Wrocław”. ■

„Ale oczywiście gdybym miała wybór, to bym wolała krew od osoby heteroseksualnej.”

– Jolanta Szczypińska, PiS, która przyznała, że przy zabiegu transfuzji krwi ratującym jej życie homoseksualiści nie powinni być dawcami. ■

„Ale to nie ma nic wspólnego z dyskryminacją, ani nie ma nic wspólnego z prawem do równości.”

– Elżbieta Radziszewska, Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Traktowania, w reakcji na uwagę reportera, że jest przeciwko małżeństwom jedнопłciowym, legalizacji związków partnerskich i adopcji dzieci przez osoby homoseksualne. 26 marca, RMF FM. ■

„To nie był ślub, tylko parodia ślubu.”

– Stefan Niesiołowski, PO, mówiąc o małżeństwie Brendana Fay'a i Toma Moultona zawartym w Kanadzie, gdzie małżeństwa jedнопłciowe są legalne. 26 marca, „Dziennik”. ■

Cytaty z monitoringu prasy, z ostatnich trzech miesięcy

Lesbijka może być dobrą matką

2 czerwca 2008 r. Sąd Rejonowy we Wrocławiu wydał wyrok w sprawie ograniczenia władzy rodzicielskiej lesbijki Anny K.

Jest to pierwsze w Polsce rozstrzygnięcie, które odnosi się bezpośrednio do orientacji seksualnej rodzica i które wyraźnie stwierdza, że orientacja seksualna nie ma wpływu na wykonywanie władzy rodzicielskiej.

Rok temu do KPH zgłosiła się Anna K. z prośbą o pomoc w walce o prawa do opieki nad swoją córeczką, którą - na prośbę Anny K. - zajmowała się przez kilka miesięcy matka Anny K. Miało to związek z trudną sytuacją psychiczną, w jakiej znalazła się wtedy Anna K. Niestety, gdy Anna K. chciała odebrać córkę, babcia odmówiła i wystąpiła do sądu o ograniczenie jej władzy rodzicielskiej, podnosząc, iż córka jest narkomanką, a jej homoseksualne skłonności mogą być przyczyną molestowania dziecka. Sąd w Ostrowie Wielkopolskim, mimo iż nie był właściwy do rozpoznania sprawy, w trybie błyskawicznym

podjął decyzję o ograniczeniu władzy rodzicielskiej Anny K. oraz o ustanowieniu babci rodziną zastępczą dziecka. Babcia dziecka ustaliła sposób kontaktowania się matki z dzieckiem - jedna godzina na dwa tygodnie w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

Amicus Curiae

KPH przedstawiła w tej sprawie, na podstawie art. 63 kodeksu postępowania cywilnego, tzw. „opinię przyjaciela sądu - amicus curiae”, w której zaprezentowała prawne i psychologiczne aspekty rodzicielstwa osób o orientacji homoseksualnej. Po przeniesieniu sprawy do sądu we Wrocławiu, nasz przedstawiciel brał udział - jako obserwator - w rozprawach sądowych. W trakcie postępowania sądowego babcia dziecka wielokrotnie pod-

nosiła kwestię homoseksualności swojej córki, co wskazywało na możliwość oceny kompetencji wychowawczych matki przez pryzmat jej orientacji seksualnej.

W wyroku sąd uznał, iż orientacja seksualna Anny K. nie ma wpływu na wykonywanie władzy rodzicielskiej, a o ograniczeniu tej władzy przesądza jej niedojrzałość emocjonalna. Sąd stwierdził, iż dziecko będzie miało lepsze warunki życia u babci, choć nie wykluczył możliwości powrotu dziecka do matki, po wcześniejszej terapii rodzinnej z udziałem babci dziecka. Uznanie przez sąd, że orientacja seksualna nie może mieć wpływu na kwestię przyznania, ograniczenia czy odebrania praw rodzicielskich powinno znaleźć odzwierciedlenie w kolejnych tego typu sprawach. ■

KPH interweniuje w Europarlamencie

KPH przesłała do Parlamentu Europejskiego petycję w sprawie dyskryminacyjnych praktyk polskich urzędów stanu cywilnego

KPH w swojej petycji poinformowała o problemach, jakie napotykają polscy obywatele i obywatelki zamierzający zawrzeć związek partnerski lub małżeństwo jedнопłciowe za granicą z obywatelem/obywatelką kraju, który taką możliwość przewiduje. Polskie urzędy stanu cywilnego odmawiają wydawania odpowiednich zaświadczeń o stanie cywilnym tym Polakom i Polkom, którzy ubiegają się o nie, w celu zawarcia związku za granicą. Zaświadczenia takie wymagane są przez większość krajów UE, które umożliwiają zawieranie związków jedнопłciowych. W przekonaniu KPH, takie działania polskiej administracji publicznej naruszają podstawowe prawa czło-

wieka do założenia rodziny, przynależne także, bez wyjątku, polskim gejom i lesbijkom. Co więcej, są sprzeczne także z podstawową zasadą Unii Europejskiej, jaką jest swobodny przepływ osób.

Prawo do założenia rodziny

W przekonaniu KPH, takie działania polskiej administracji publicznej naruszają podstawowe prawa człowieka do założenia rodziny. Co więcej, są sprzeczne także z podstawową zasadą Unii Europejskiej, jaką jest swobodny przepływ osób. Odmawianie wydawania zaświadczeń o stanie cywilnym, uniemożli-

wia swobodne poruszanie się po terytorium Unii Europejskiej bardzo dużej grupie obywateli polskich, w dobrowolnie wybranym przez siebie celu. Zdaniem KPH, działania takie noszą również znamiona dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, gdyż to właśnie orientacja seksualna osób ubiegających się o wydanie takiego zaświadczenia jest powodem utrudnienia swobodnego wybierania miejsca pobytu.

Europosłanka lewicy, Lidia Geringer de Oedenberg, złożyła do Komisji Europejskiej oficjalną interpelację poselską, w której poprosiła o analizę prawną tego typu praktyk. ■

„Może powrócimy do tych wspaniałych czasów (...) i tych ludzi będzie się palić na stosach.”

– Ksiądz Rafał Trytek, ekskomunikowany ksiądz, który udzielił wypowiedzi do telewizji w czasie Marszu Równości w Krakowie. 19 maja, „Gazeta Wyborcza Kraków”. ■

„Homoseksualiści nie mogą wierzyć w Boga, a ich miejsce jest w psychiatrykach.”

– Ksiądz Krzysztof, kapłan uczący religii w Szczecinie, który w trakcie lekcji zwrócił się w ten sposób do swojego 14-letniego ucznia. 7 kwietnia, „Gazeta Wyborcza”. ■

Cytaty z monitoringu prasy, z ostatnich trzech miesięcy

Konferencja związków zawodowych

W sobotę, 21 czerwca 2008 Kampania Przeciw Homofobii, przy wsparciu finansowym Fundacji im. Róży Luksemburg – zorganizowała międzynarodową konferencję poświęconą roli związków zawodowych w walce z homofobią w zatrudnieniu. Do Warszawy zjechało 60 gości z Polski i z zagranicy.

W konferencji udział wzięła m.in. Lidia Geringer de Oedenberg, posłanka do Parlamentu Europejskiego, która przedstawiła działania Unii Europejskiej zmierzające do wyrównania szans wszystkich obywateli UE w zatrudnieniu, a także o planach szerokiej „horyzontalnej” dyrek-

tywy antydyskryminacyjnej, przygotowanej przez Parlament Europejski.

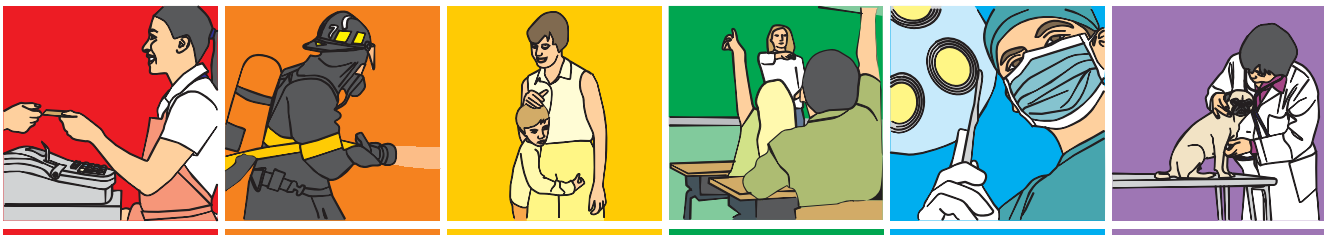
Panele

W pierwszym panelu dyskusyjnym wzięli udział: Karolina Kędziora z Polskiego Towarzystwa Prawa Antydyskryminacyjnego, Łukasz Gabler z Departamentu ds. Kobiet, Rodziny i Przeciwdziałania Dyskryminacji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz Dorota Obidniak ze Związku Nauczycielstwa Polskiego.

Dyskutanci drugiego panelu skupili się na doświadczeniach związków zawodo-

wych z innych krajów; relacjonowali je Colin de la Motte-Sherman i Bodo Busch z niemieckiego związku Ver.di, Craig Nelson z brytyjskiego związku UNISON, Silvan Angius z ILGA-Europe i Rebecca Sevilla z Education International (Międzynarodówki Edukacyjnej).

Konferencja była pierwszym tego rodzaju spotkaniem w Polsce. Organizatorzy konferencji planują wydanie publikacji, która będzie miała za zadanie przybliżenie związkom zawodowym rozwiązań, mających przyczynić się do przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na orientację seksualną w zatrudnieniu. ■

Amerykańscy geje w Polsce

Prezydent Lech Kaczyński w swoim telewizyjnym orędziu ostrzegł społeczeństwo przed narzuceniem Polsce małżeństw jedno płciowych

Na zdjęciu od lewej: Brendan Fay, Teresa Romer (sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku) oraz Tom Moulton.

18 marca br. prezydent Kaczyński w orędziu do narodu odniósł się do Traktatu Lizbońskiego. Stwierdził, że traktat m.in. narzuca Polakom konieczność uznania małżeństw jedno płciowych. Aby zdemontować tę groźbę w telewizyjnym orędziu przedstawione zostały urywki filmowe uroczystości ślubnej Toma Moultona i Brendana Faya, amerykańskiej pary gejów. Mężczyźni poczuli się dotknięci sposobem, w jaki został wykorzy-

tany ich wizerunek i przedstawiony ich związek oraz zażądali przeprosin od prezydenta. Tydzień później, media z całego świata relacjonowały przypadek nadużycia wizerunku Moultona i Fay'a, a politycy, m.in. premier Holandii, wyrazili swoją konsternację działaniami Lecha Kaczyńskiego.

Wizyta w Polsce

Fay i Moulton razem z przedstawicielami KPH, wykorzystali swoją trzydniową wizytę w Polsce na liczne spotkania, m.in. z Ryszardem Kaliszem (SLD), przewodniczącym sejmowej Komisji Praw Człowieka, Januszem Palikotem, posłem Platformy Obywatelskiej, przedstawicielem ambasady Stanów Zjednoczonych, a także mieli okazję spotkać się z przedstawicielami Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE).

Podsumowując, można stwierdzić, że wizyta amerykańskiej pary przyczyniła się do pobudzenia ogólnospołecznego dia-

logu na temat praw osób homoseksualnych. Sytuacja ta zmusiła również przedstawicieli rządowych do ustosunkowania się do orędzia prezydenta Kaczyńskiego. Elżbieta Radziszewska, Pełnomocniczka Rządu ds. Równego Traktowania stwierdziła, że prezydent powinien przeprosić amerykańskich gejów. ■

Wydawca: Stowarzyszenie Kampania Przeciw Homofobii, ul. Żelazna 68, Warszawa
tel.: 022 423 64 38 www.kampania.org.pl
Skład: Agnieszka Kraska

Zapraszamy na naszą stronę www.monitoring.kampania.org.pl

Więcej informacji udzieli koordynator projektu:
Greg Czarniecki

+48 504 503 527, gczarniecki@kampania.org.pl